

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1113

B.A./B.Sc. Semester—III

HISTORY OF ART

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :—(1) Attempt any **TEN** questions.

(2) Each question carries **10** marks.

1. Discuss the main characteristics of Rajasthani Paintings in detail, with one painting from Mewar School of Art.
2. Write short notes on any **TWO** :
 - (i) Nataraja (Chola Period).
 - (ii) Parvati Image (Chola Period).
 - (iii) Mahesh-Murti from Elephanta Cave.
3. Write a detailed note on Pahari Paintings.
4. Explain any **TWO** of the following from Mahabalipuram :
 - (i) Mahishasurmardini.
 - (ii) Ardhanarishwara.
 - (iii) Descent of Ganga.
5. Discuss Raga-Ragini paintings from Bundi.
6. Write a detailed note on Geet-Govinda painting from Kangra School of Art.

7. What are the unique features of Eastern Indian Miniature Paintings ? Discuss in detail.
8. What were the main themes of Miniature painting in Mughal School of Art ? Elaborate with suitable examples.
9. Differentiate between the styles of Mathura and Gandhara sculptures, with suitable examples.
10. Critically analyse Vishnu Anantasay in relief from Vishnu Dashavatara Temple, Deogarh.
11. Describe the technique and style of series of Ramayana Paintings from Basohli.
12. Discuss the main features of Kishangarh School of Art with reference to Nayika Paintings.

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (1) ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
 (2) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ।
1. ਮੇਵਾੜ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 2. ਕਿਸੇ ਦੋ ਉਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਨਟਰਾਜ (ਚੋਲ ਕਾਲ)
 - (ii) ਪਾਰਵਤੀ ਚਿੱਤਰ (ਚੋਲ ਕਾਲ)
 - (iii) ਏਲੀਫੇਂਟਾ ਗੁਫਾ ਤੋਂ ਮਹੇਸ਼ ਮੂਰਤੀ।
 3. ਪਹਾੜੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

4. ਮਹਾਬਲੀਪੁਰਮ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
 - (i) ਮਹਿਸ਼ਾਸੁਰਮਰਦਨੀ
 - (ii) ਅਰਧਨਾਰੀਸ਼ਵਰ
 - (iii) ਗੰਗਾ ਦਾ ਅਵਤਰਨ।
5. ਬੁੰਦੀ ਤੋਂ ਰਾਗ-ਰਾਗਿਨੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਕਲਾ ਦੇ ਕਾਂਗੜਾ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗੀਤ-ਗੋਵਿੰਦ ਚਿੱਤਰਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਪੂਰਵੀ ਭਾਰਤੀ ਲਘੂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਲਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਕਲਾ ਦੇ ਮੁਗਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਕੀ ਹਨ ? ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ।
9. ਮਥੁਰਾ ਅਤੇ ਗੰਧਾਰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
10. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਸਅਵਤਾਰ ਮੰਦਿਰ, ਦੇਵਗੜ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਨੰਤਸੇ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
11. ਬਸੋਹਲੀ ਤੋਂ ਰਮਾਇਣ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
12. ਨਾਇਕਾ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੇ ਕਿਸਨਗੜ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਸੂਚਨਾ :— (1) ਕੋਈ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰत्यੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 10 ਅੰਕ ਹੈ।

1. ਮੇਗਾਡ ਸਕੂਲ ਕੇ ਏਕ ਚਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਚਿਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਮੁਖਯ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

2. किन्हीं दो पर संक्षिप्त नोट लिखो :
 - (i) नटराज (चोल काल)।
 - (ii) पार्वती छवि (चोल काल)।
 - (iii) एलीफेंटा गुफा से महेश मूर्ति।
3. पहाड़ी चित्रों पर विस्तृत नोट लिखो।
4. महाबलीपुरम से निम्नलिखित में से किन्हीं दो की व्याख्या करो :
 - (i) महिषासुरमर्दनी।
 - (ii) अर्धनारीश्वर।
 - (iii) गंगा का अवतरण।
5. बूंदी से राग-रागिनी चित्रों की चर्चा करो।
6. कला के कांगड़ा स्कूल से गीत-गोविंद चित्रों पर विस्तृत नोट लिखो।
7. पूर्वी भारतीय लघु चित्रों की अनूठी विशेषताएं क्या हैं ? विस्तारपूर्वक चर्चा करो।
8. कला के मुगल स्कूल में लघु चित्रों के मुख्य विषय क्या हैं ? उपयुक्त उदाहरणों सहित प्रकाश डालो।
9. मथुरा तथा गांधार मूर्तियों की शैलियों के मध्य उपयुक्त उदाहरण सहित अंतर स्पष्ट करो।
10. विष्णु दशअवतार मंदिर, देवगढ़ से राहत में विष्णु अनंतसे का आलोचनात्मक विश्लेषण करो।
11. बसोहली से रामायण चित्रों की श्रृंखला की तकनीक तथा शैली का वर्णन करो।
12. नायिका चित्रों के संदर्भ में कला के किशनगढ़ स्कूल के मुख्य लक्षणों की चर्चा करो।